

PARETO SECURITIES AS
Postboks 1411 , Vika
0115 OSLO

VÅR REFERANSE
23/13434

DERES REFERANSE

DATO
09.09.2024

Tilsynsrapport

1. Innledning

Finanstilsynet har gjennomført tematisyn i Pareto Securities AS (Foretaket) knyttet til balanseførte fordringer, handelsportefølje, herunder krav til noteopplysninger om denne i årsregnskapet, og tilhørende kapitalkrav.

Finanstilsynet varslet Foretaket om tematisynet i brev datert 14. november 2023. Foretaket oversendte redegjørelser og dokumentasjon knyttet til tematisynet 14. desember 2023.

Foretaket har tillatelse til å yte bl.a. investeringstjenestene omsetning av finansielle instrumenter for egen regning og plassering av finansielle instrumenter med fulltegningsgaranti, som nevnt i verdipapirhandelloven (vphl.) § 2-1 (1) nr. 3 og 6, samt tilknyttet tjeneste som nevnt i vphl. § 2-6 (1) nr. 2; kredittgivning i forbindelse med transaksjoner i finansielle instrumenter hvor foretaket er involvert. Per 30. juni 2023 inneholdt Foretakets handelsportefølje aksjer og obligasjoner.

Foreløpig tilsynsrapport (Rapporten) ble sendt Foretaket 17. juni 2024, og Finanstilsynet mottok Foretakets kommentarer til Rapporten (Tilsvaret) 15. august 2024.

2. Krav til noteopplysninger i årsregnskap for verdipapirforetak

2.1 Rettslig grunnlag

Kapittel 5 i forskrift om årsregnskap m.m. for verdipapirforetak (...) (årsregnskapsforskriften) angir krav til noteopplysninger i årsregnskap for verdipapirforetak. Finanstilsynet legger til grunn at årsregnskapsforskriften §§ 5-2, 5-4, 5-6, 5-9 og 5-10 er særlig relevante for finansielle instrumenter tilegnet handelsporteføljen.

Det følger også av årsregnskapsforskriften § 5-1 at opplysninger i dette kapittel kan utelates når de ikke er av betydning for å bedømme foretakets eller konsernets stilling og resultat.

2.2 Finanstilsynets foreløpige vurderinger i Rapporten

I Foretakets årsregnskap for 2022 var det etter Finanstilsynets vurdering mangler sett hen til kravene i årsregnskapsforskriften §§ 5-2, 5-4, 5-9 og 5-10. Også i Foretakets årsregnskap for 2023 var det, slik Finanstilsynet ser det, mangler sett hen til de nevnte kravene, selv om enkelte av notene var noe utvidet i forhold til det forrige årsregnskapet. Finanstilsynet la følgelig til grunn at Foretaket mener

etterlevelse av disse kravene ikke vil ha betydning for å bedømme Foretakets eller konsernets stilling og resultat ved utgangen av 2023, jf. årsregnskapsforskriften § 5-1.

Basert på at Foretakets handelsportefølje utgjorde henholdsvis 0,5 og 0,6 prosent av Foretakets totale eiendeler i årsregnskapene for 2022 og 2023, delte Finanstilsynet Foretakets vurdering av at etterlevelse av årsregnskapsforskriften §§ 5-2, 5-4, 5-9 og 5-10 ikke ville hatt betydning for å bedømme Foretakets eller konsernets stilling og resultat per utgangen av disse årene, jf. årsregnskapsforskriften § 5-1. Finanstilsynet presiserte imidlertid at størrelsen på Foretakets handelsportefølje varierer til dels betydelig, slik at Foretaket må overvåke og være bevisst denne problemstillingen ved hver årsslutt.

2.3 Foretakets kommentarer i Tilsvaret

Foretaket kommenterer ikke dette temaet i Tilsvaret.

2.4 Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynet opprettholder den ovennevnte vurderingen fra Rapporten, og presiserer igjen at Foretaket må overvåke og være bevisst denne problemstillingen ved hver årsslutt.

3. Likviditet i handelsporteføljen

3.1 Rettslig grunnlag

Det følger av vphl. § 9-45 (1) at verdipapirforetak ikke kan ha høyere samlet engasjement med en enkelt motpart enn det som til enhver tid er forsvarlig. Videre følger det av vphl. § 9-47 (1), (2) og (3) at verdipapirforetak til enhver tid skal ha oversikt over, og med jevne mellomrom vurdere, hvilke enkelte risikoer og samlet risiko som er knyttet til virksomheten, samt til enhver tid ha ansvarlig kapital som er forsvarlig ut fra risikoen ved, og omfanget av, den virksomhet foretaket driver. Ved vurderingen av risikoen knyttet til virksomheten og samlet risikoeksponering skal det tas hensyn til bl.a. likviditetsrisiko. Verdipapirforetak skal vurdere kapitalbehovet på kort og lengre sikt og hvordan dette kapitalbehovet kan tilfredsstilles. Vurderingen av kapitalbehov skal omfatte størrelsen på og sammensetningen og fordelingen av kapitalen sett i forhold til arten og omfanget av den risiko som til enhver tid er knyttet til virksomheten, og til den risiko som vil kunne oppstå.

I europaparlaments- og rådsforordning (EU) 575/2013 (kapitalkravsforordningen – CRR) art. 4 nr. 1 pkt. 86, jf. CRR/CRD IV-forskriften § 2 (1), er handelsporteføljen definert som "*alle posisjoner i finansielle instrumenter og varer som institusjonen har med sikte på videresalg eller for å sikre andre posisjoner som innehas for handelsformål*". I samme bestemmelse nr. 1 pkt. 85 er "posisjoner som innehas for handelsformål" definert som

- a) egenposisjoner og posisjoner knyttet til tjenester overfor kunder samt prisstilling,
- b) posisjoner beregnet på videresalg på kort sikt,
- c) posisjoner med sikte på å dra nytte av faktiske eller forventede kortsiktige forskjeller mellom kjøps- og salgspriser eller av andre pris- eller rentendringer.

Videre fastsetter CRR art. 395 nr. 1, jf. vphl. § 9-45 (3) at "*en institusjon skal ikke, etter at det er tatt hensyn til virkningen av kredittrisikoreduksjon i samsvar med artikkel 399–403, påta seg en eksponering mot en motpart eller en gruppe av innbyrdes tilknyttede motparter dersom verdien overstiger 25 % av dens tellende kapital*". Av samme bestemmelse nr. 5 følger det at denne grensen kan overskrides for eksponeringer i handelsporteføljen på nærmere angitte vilkår. En

handelsporteføljeksponering kan over tid utgjøre opptil hele 500 prosent av Foretakets tellende kapital, jf. bestemmelsens nr. 5 c). Finanstilsynet presiserer imidlertid at en grunnleggende forutsetning for at overskridelser av en slik størrelse kan tillates, er at eksponeringene kan avhendes nær umiddelbart (ved negativ markedsutvikling), dvs. at likviditeten i eksponeringen/det finansielle instrumentet er meget god.

Basel-komiteéns rammeverk, nærmere bestemt RBC25¹, om grensen mellom handelsporteføljen og øvrige eiendeler, gir nyttig veiledning i denne sammenhengen. Der heter det bl.a. i pkt. 25.8 (1) at en rekke svært lite likvide investeringer, herunder unoterte aksjer, ikke kan tilegnes handelsporteføljen. I pkt. 25.9 er det angitt at bl.a. noterte aksjer, med enkelte unntak, skal tilegnes handelsporteføljen. Finanstilsynet understreker imidlertid at en eksponering opp mot 500 prosent av Foretakets tellende kapital ikke kan gjelde alle finansielle instrumenter i handelsporteføljen, og at vphl. §§ 9-45 (1) og 9-47 (1), (2) og (3) er til hinder for at mindre likvide handelsporteføljeksponeringer kan være av en slik størrelse.

3.2 Finanstilsynets foreløpige vurderinger i Rapporten

Finanstilsynet kunne i samsvar med RBC25 pkt. 25.8 (1) ikke se at det var grunnlag for å inkludere beholdninger av sju unoterte aksjer i Foretakets handelsportefølje. Slik Finanstilsynet vurderte det, var også likviditeten i Foretakets beholdning av aksjer i tre noterte foretak så svak at en lavere grense for store eksponeringer enn hovedregelen i CRR art. 395 nr. 1 ville kommet til anvendelse på disse posisjonene, jf. vphl. §§ 9-45 (1) og 9-47 (1), (2) og (3). Det var begrenset likviditet i ytterligere 15 aksjer i Foretakets handelsportefølje per 30. juni 2023, og Foretaket ble bedt om å redegjøre for årsaken til sammensetningen av aksjer i Foretakets handelsportefølje.

Finanstilsynet vurderte også likviditeten i Foretakets beholdning av obligasjoner i handelsporteføljen per 30. juni 2023 som så svak at en lavere grense for store eksponeringer enn hovedregelen i CRR art. 395 nr. 1 ville kommet til anvendelse på disse posisjonene, jf. vphl. §§ 9-45 (1) og 9-47 (1), (2) og (3). Foretaket ble også når det gjaldt obligasjoner bedt om å redegjøre for årsaken til sammensetningen av Foretakets handelsportefølje.

3.3 Foretakets kommentarer i Tilsvaret

Foretaket slutter seg til Finanstilsynets vurdering om at unoterte aksjer ikke kan tilegnes handelsporteføljen, og oppgir at Foretakets retningslinjer for handelsporteføljen vil innrettes i samsvar med dette. Foretaket tar Finanstilsynets øvrige vurderinger rundt likviditet og eksponeringsgrenser til etterretning. Videre redegjør Foretaket grundig for årsakene til sammensetningen av dets handelsportefølje. Foretaket presiserer også at ingen av Foretakets posisjoner i aksjer og obligasjoner er i nærheten av grensen for store eksponeringer i CRR art. 395 nr. 1, ettersom Foretaket praktiserer interne, langt lavere grenser for eksponeringer i handelsporteføljen.

3.4 Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynet ber om å få oversendt Foretakets oppdaterte retningslinjer for handelsporteføljen, og tar Foretakets redegjørelse og presiseringer til etterretning.

¹ https://www.bis.org/basel_framework/chapter/RBC/25.htm?inforce=20230101&published=20200327

For Finanstilsynet

Roy V. Halvorsen
seksjonsleder

Anders Overgård Hauglund
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.